

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT**

NGUYỄN THỊ THU THỦY

**NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG
BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ TỈNH VĨNH PHÚC**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2017

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT**

NGUYỄN THỊ THU THỦY

**NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG
BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ TỈNH VĨNH PHÚC**

NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

MÃ SỐ: 62.34.04.10

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

PGS.TS. Nguyễn Đức Thành

HÀ NỘI - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan, bản luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu nêu trong luận án là trung thực và chưa từng được công bố trong bất cứ công trình nào khác.

Hà Nội, ngày.....tháng.....năm 2017

Tác giả

Nguyễn Thị Thu Thủy

LỜI CẢM ƠN

Luận án được nghiên cứu sinh (NCS) hoàn thành tại Khoa Kinh tế & Quản trị Kinh doanh - Trường Đại học Mở-Địa chất, dưới sự hướng dẫn tận tình, sự ủng hộ và động viên quý báu của PGS.TS.Nguyễn Đức Thành. Qua đây, NCS xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS.Nguyễn Đức Thành.

Nhân dịp này, NCS xin được cảm ơn Ban Giám hiệu trường Đại học Mở - Địa chất, Phòng Đào tạo sau Đại học, các nhà khoa học, cán bộ, giảng viên của khoa Kinh tế & Quản trị Kinh doanh, các nhà khoa học trong và ngoài trường Đại học Mở - Địa chất, Ban Giám đốc và lãnh đạo phòng Kế toán, các phòng nghiệp vụ của các Công ty Bảo hiểm trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc, đã giúp đỡ tận tình NCS trong việc cung cấp số liệu và góp ý kiến quý báu giúp NCS hoàn thành luận án này.

Luận án là kết quả nghiên cứu nghiêm túc và tâm huyết của NCS, nhưng do trình độ nghiên cứu còn hạn chế nên không thể tránh khỏi những khiếm khuyết nhất định. NCS mong muốn tiếp tục nhận được những góp ý từ quý Thầy Cô, các nhà khoa học, các doanh nghiệp và các bạn.

Một lần nữa NCS xin trân trọng cảm ơn!

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT.....	vii
DANH MỤC BẢNG BIỂU	viii
DANH MỤC HÌNH VẼ.....	x
MỞ ĐẦU.....	1
CHƯƠNG 1 TỔNG QUAN CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN VÀ ĐỊNH HƯỚNG NGHIÊN CỨU	6
1.1. Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan đến quan niệm phát triển và thị trường bảo hiểm phi nhân thọ.....	6
1.1.1. Các công trình nghiên cứu về quan niệm phát triển.....	6
1.1.2. Các công trình nghiên cứu về hoạt động kinh doanh bảo hiểm phi nhân thọ.....	10
1.1.3. Các công trình nghiên cứu về thị trường bảo hiểm phi nhân thọ	12
1.1.4. Một số nhận xét từ tổng quan nghiên cứu	15
1.1.5. Khoảng trống nghiên cứu	16
1.2. Định hướng nghiên cứu	17
1.2.1. Định hướng nghiên cứu về phát triển thị trường BHPNT địa phương...17	
1.2.2. Quy trình nghiên cứu của luận án.....	18
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	20
CHƯƠNG 2 CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ ĐỊA PHƯƠNG	21
2.1. Lý luận về thị trường bảo hiểm phi nhân thọ	21
2.1.1 Khái niệm thị trường bảo hiểm phi nhân thọ.....	21
2.1.2. Các thành tố cơ bản của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ	21
2.1.3. Đặc điểm của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ	30
2.1.4. Phân loại thị trường bảo hiểm phi nhân thọ	32
2.2. Lý luận về phát triển thị trường bảo hiểm phi nhân thọ địa phương.....	33

2.2.1. Khái niệm về phát triển TTBHPNT địa phương	33
2.2.2. Các hình thức phát triển thị trường	34
2.2.3. Sự cần thiết phải phát triển thị trường BHPNT địa phương.....	36
2.2.4. Mục tiêu phát triển thị trường BHPNT địa phương	37
2.2.5. Tiêu chí cơ bản đánh giá sự phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ địa phương	38
2.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến sự phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ địa phương	46
2.3.1. Nhóm nhân tố thuộc môi trường tổng quát: Bao gồm các nhân tố mang tính chất vĩ mô, ảnh hưởng đến các nhân tố thuộc môi trường tác nghiệp và môi trường vi mô	46
2.3.2. Nhóm nhân tố thuộc môi trường tác nghiệp: Bao gồm các nhân tố thuộc về môi trường ngành bảo hiểm, có ý nghĩa định hướng sự cạnh tranh trong ngành.....	48
2.3.3. Nhóm nhân tố vi mô	49
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	51
CHƯƠNG 3 THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ TỈNH VĨNH PHÚC GIAI ĐOẠN 2011 - 2015	52
3.1. Khái quát về thị trường bảo hiểm phi nhân thọ tỉnh Vĩnh Phúc.....	52
3.1.1. Thị trường BHPNT Việt Nam	52
3.1.2. Thị trường bảo hiểm phi nhân thọ tỉnh Vĩnh Phúc.....	53
3.1.3. Đặc trưng của thị trường BH phi nhân thọ tỉnh Vĩnh Phúc.....	54
3.2. Thực trạng phát triển của thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc.....	55
3.2.1. Trên góc độ kinh tế.....	55
3.2.2. Trên góc độ xã hội.....	61
3.2.3. Trên góc độ môi trường.....	67
3.3. Phân tích ảnh hưởng của các nhân tố đến sự phát triển của thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc	69
3.3.1. Các nhân tố thuộc môi trường tổng quát	69

3.3.2. Các nhân tố thuộc môi trường tác nghiệp.....	82
3.3.3. Các nhân tố thuộc môi trường vi mô.....	88
3.3.4. Đánh giá mức độ ảnh hưởng của các nhân tố đến sự phát triển thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh phúc qua điều tra, khảo sát.....	89
3.4. Đánh giá thực trạng phát triển thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc.....	97
3.4.1. Một số kết quả đạt được.....	97
3.4.2. Một số hạn chế.....	98
3.4.3. Nguyên nhân của những hạn chế trên.....	101
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3.....	103
CHƯƠNG 4 ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ TỈNH VĨNH PHÚC.....	104
4.1. Mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Vĩnh Phúc và thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam đến năm 2020, dự báo đến năm 2030.	104
4.1.1. Mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Vĩnh Phúc.....	104
4.1.2. Mục tiêu phát triển thị trường BHPNT Việt Nam.....	110
4.2. Cơ hội và thách thức đối với sự phát triển thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc.....	111
4.2.1. Cơ hội đối với sự phát triển thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc.....	111
4.2.2. Thách thức đối với sự phát triển bền vững thị trường BHPNT.....	118
4.3. Định hướng phát triển thị trường bảo hiểm phi nhân thọ tỉnh Vĩnh Phúc..	121
4.3.1. Phát triển thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc phù hợp với mục tiêu phát triển thị trường BHPNT Việt Nam.....	121
4.3.2. Phát triển thị trường BHPNT phù hợp với mục tiêu phát triển kinh tế, xã hội, chính trị của tỉnh.....	121
4.3.3. Phát triển thị trường gắn với phát triển bền vững.	122
4.3.4. Phát triển thị trường theo hướng chuyên môn hoá, chuyên nghiệp hoá..	122
4.3.5. Phát triển thị trường theo hướng trọng tâm, trọng điểm, phát huy lợi thế của tỉnh.....	123
4.4. Giải pháp phát triển thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc.....	124

4.4.1. Nhóm giải pháp tăng cường sự ảnh hưởng tích cực của các yếu tố đến sự phát triển của thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc	124
4.4.2. Nhóm giải pháp hạn chế sự ảnh hưởng tiêu cực của các yếu tố đến sự phát triển thị trường BHPNT	133
4.4.3. Một số giải pháp quản lý khác nhằm phát triển bền vững thị TT BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc	138
4.5. Điều kiện thực hiện giải pháp	143
KẾT LUẬN CHƯƠNG 4	146
KẾT LUẬN CHUNG	147
DANH MỤC CÁC BÀI BÁO, CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU KHOA HỌC	
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
BH	Bảo hiểm
BHTM	Bảo hiểm thương mại
BHNT	Bảo hiểm nhân thọ
BHPNT	Bảo hiểm phi nhân thọ
BHTNDS	Bảo hiểm trách nhiệm dân sự
DN	Doanh nghiệp
DNBH	Doanh nghiệp bảo hiểm
DNBHPNT	Doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
GRDP	Tổng sản phẩm quốc nội của địa phương
GTGT	Giá trị gia tăng
KQHĐ	Kết quả hoạt động
KQKD	Kết quả kinh doanh
KT - XH	Kinh tế xã hội
MT	Môi trường
NSNN	Ngân sách Nhà nước
TTBHPNT	Thị trường bảo hiểm phi nhân thọ
TNDN	Thu nhập doanh nghiệp
TNDS	Trách nhiệm dân sự

DANH MỤC BẢNG BIỂU

TT	Tên bảng	Trang
Bảng 2.1.	Tổng hợp hệ thống một số tiêu chí cơ bản đánh giá sự phát triển thị trường BHPNT địa phương	40
Bảng 3.1.	Doanh thu phí bảo hiểm thị trường BHPNT Vĩnh Phúc và Việt Nam giai đoạn 2011 - 2015.	56
Bảng 3.2.	Bảng phân tích lợi nhuận trên thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011 - 2015	58
Bảng 3.3.	Tỷ lệ đóng góp của doanh thu phí vào GRDP theo giá hiện hành của thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011 - 2015.....	60
Bảng 3.4.	Số tiền nộp ngân sách tỉnh của các DNBHPNT trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2011 -2015.	61
Bảng 3.5.	Số lượng đại lý BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011-2015	63
Bảng 3.6.	Tổng sản phẩm (GRDP) tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011 - 2015.....	73
Bảng 3.7.	Tỷ lệ cơ cấu ngành tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011 - 2015.	73
Bảng 3.8.	Giá trị sản xuất công nghiệp tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011 - 2015.....	74
Bảng 3.9.	Thu Ngân sách tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011 - 2015.....	76
Bảng 3.10.	GRDP bình quân đầu người tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011 - 2015	77
Bảng 3.11.	Số lượng các doanh nghiệp BHPNT trên thị trường BHPNT	85
Bảng 3.12.	Tỷ lệ phí bảo hiểm khai thác nhờ yếu tố bảo hiểm nội ngành tại một số công ty BH trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc năm 2015.	88
Bảng 3.13.	Kết quả đánh giá độ tin cậy Cronbach's Alpha	92
Bảng 3.14.	Bảng mô tả thống kê (Descriptive Statistics)	93
Bảng 3.15.	Bảng hệ số hồi quy (Coefficients ^a)	94
Bảng 3.16.	Phân tích phương sai (ANOVA ^a)	95
Bảng 3.17.	Tóm tắt hệ số hồi quy (Model Summary).....	95
Bảng 3.18.	Mức độ ảnh hưởng của các nhân tố tới sự phát triển thị trường BHPNT tỉnh Vĩnh Phúc.	96
Bảng 4.1.	Một số chỉ tiêu kinh tế vĩ mô tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2006 - 2015 ...	107